

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 225/2025-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN & PARTNERS s. r. o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV/1 Pz 514/24/1000 a jej upovedomeniu zo 4. februára 2025 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 14. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 8 ods. 2, čl. 36 ods. 1 a čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 47, čl. 48 ods. 1 a čl. 49 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. IV/1 Pz 514/24/1000 a jej upovedomením zo 4. februára 2025. Navrhuje napadnuté upovedomenie zrušiť a vec vrátiť generálnej prokuratúre na ďalšie konanie a rozhodnutie. Zároveň požaduje priznať jej primerané finančné zadost'učinenie a náhradu trov jej právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľke bolo uznesením vyšetrovateľa Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave II, odboru kriminálnej polície, 3. oddelenia vyšetrovania (ďalej len „vyšetrovateľ“) pod ČVS: ORP-479/3-VYS-B2-2023 z 10. októbra 2024

podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 2 Trestného zákona.

3. Sťažovateľka je stíhaná za to, že 17. apríla 2023 v pobočke banky po predložení aktuálneho výpisu z obchodného registra a doplnení podpisového vzoru ako konateľky obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] vykonala prevod finančných prostriedkov z bankového účtu menovanej spoločnosti na účet, ktorého bola jedinou majiteľkou, a urobila to napriek tomu, že už 11. apríla 2023 bola z funkcie konateľky odvolaná, o čom preukázateľne mala v čase predloženia výpisu z obchodného registra, doplnenia podpisového vzoru a následného prevodu finančných prostriedkov vedomosť vyplývajúcu z dohody o urovaní medzi ňou a dotknutou obchodnou spoločnosťou z 12. apríla 2023, čím uviedla do omylu pracovníčku pobočky banky v otázke pravdivosti údajov o jej osobe ako o konateľke, a tým spôsobila obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ] škodu 48 000 eur.

4. Sťažnosť sťažovateľky proti rozhodnutiu o vznesení obvinenia Okresná prokuratúra Bratislava II (ďalej len „okresná prokuratúra“) uznesením č. k. 3 Pv 77/24/1102-14 zo 4. decembra 2024 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietla ako nedôvodnú.

5. Návrhu sťažovateľky na zrušenie uvedených právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku generálna prokuratúra nevyhovela, o čom ju informovala napadnutým upovedomením č. k. IV/1 Pz 514/24/1000-5 zo 4. februára 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka generálnej prokuratúre vytýka, že jej neposkytla adekvátne a relevantné odpovede na zásadné otázky týkajúce sa dokazovania jej viny. Napadnuté upovedomenie hodnotí ako nezákonné, svojvoľné, arbitrárne, nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné.

7. Generálna prokuratúra sa vôbec nevysporiadala s kľúčovou argumentáciou týkajúcou sa nenaplnenia znakov stíhaného trestného činu, a to „*s poukazom na materiálnu publicitu Obchodného registra SR, nezákonnosť zvukových nahrávok a porušenie princípu prezumpcie neviny, nevznesenie obvinenia bez meškania a porušenie práva... na obhajobu, nevypočutie sťažovateľky pred vznesením obvinenia a nesprávne a nezákonné vysporiadanie sa s materiálным korektívom podľa § 10 ods. 2 Trestného zákona*“. V napadnutom upovedomení absentuje vysporiadanie sa s námietkou, že orgány činné v trestnom konaní nevyriešili otázku, či v čase údajného skutku bola riadne a zákonne odvolaná z funkcie konateľky, a teda či mala alebo nemala právo vykonať transakciu v mene obchodnej spoločnosti. Sťažovateľka pritom zotrváva na názore, že o svojom odvolaní nemohla objektívne vedieť.

8. Je síce pravda, že po skutku došlo k zmene zápisu v obchodnom registri, a teda že rozhodnutie jediného spoločníka o jej odvolaní bolo vydané a tvorilo návrh na výmaz sťažovateľky ako konateľky z obchodného registra, avšak to neznamená, že jej toto rozhodnutie bolo oznámené a doručené pred údajným skutkom. Orgány činné v trestnom konaní ani generálna prokuratúra sa vôbec nevysporiadali s tým, že pozitívna stránka princípu materiálnej publicity obchodného registra spočíva v tom, že zápisy sú právne účinné voči každému odo dňa ich vykonania registrovým súdom a negatívna stránka materiálnej publicity obchodného registra spočíva v tom, že v prípade

konkurencie zapísaných a zverejnených údajov, ak by nastal medzi nimi nesúlady, sú uprednostňované zverejnené údaje. Pretože sťažovateľke v čase skutku nebolo zo strany oznamovateľa trestného činu predložené nijaké rozhodnutie o jej odvolaní a v obchodnom registri stále figurovala ako konateľka spoločnosti, s poukazom na materiálnu publicitu obchodného registra stále platili údaje zapísané v obchodnom registri. Sťažovateľka tak konala v dobrej viere v zápis údajov v obchodnom registri. Túto argumentáciu ale generálna prokuratúra nijakým spôsobom neposúdila.

9. Postup orgánov činných v trestnom konaní bol podľa sťažovateľky aj v rozpore s ustanovením § 7 ods. 2 Trestného poriadku, pretože neboli oprávnené samostatne riešiť predbežnú otázku týkajúcu sa jej osobného stavu (statusová vec), ktorou podľa sťažovateľky funkcia konateľa v obchodnej spoločnosti nepochybne je. Orgány činné v trestnom konaní tak boli viazané zápisom v obchodnom registri v čase skutku a žiaden iný predbežný názor nemôže v trestnom konaní obstať.

10. Za bezpredmetnú sťažovateľka považuje okolnosť, že jej odvolanie z funkcie bolo oznámené neformálne (ústne). Aby mohla byť trestne zodpovedná, musela by 17. apríla 2023 na pobočke banky vedieť, že bola 11. apríla 2023 odvolaná z funkcie konateľky a mať vedomosť o vydaní písomného rozhodnutia jediného spoločníka s úradne overeným podpisom a toto rozhodnutie by jej muselo byť riadne preukázané a doručené. Nepostačuje akákoľvek náhodná, priama či nepriama informácia, že bola z funkcie konateľky odvolaná.

11. V ďalšom sťažovateľka spochybňuje vierohodnosť svedkýň, na ktorých výpovede sa orgány činné v trestnom konaní odvolávajú, keďže ide o osoby spolupracujúce s oznamovateľom trestného činu a navyše tieto svedkyne neboli zamestnankyne dotknutej obchodnej spoločnosti, ako to orgány činné v trestnom konaní uvádzajú. Ani s touto otázkou sa generálna prokuratúra nevysporiadala.

12. K porušeniu základného práva sťažovateľky na prezumpciu nevinu malo dôjsť sentenciou dozor vykonávajúceho prokurátora okresnej prokuratúry, ktorý v rozhodnutí o sťažnosti sťažovateľky proti vzneseniu jej obvinenia uviedol, že „v trestnom konaní bolo v súčasnom štádiu konania okrem súkromných zvukových nahrávok produkovaných viacerými dôkazmi preukazujúcimi vinu obvinenej“. Touto skutočnosťou sa generálna prokuratúra tiež nezaoberala, pritom týmto výrokom prokurátora okresnej prokuratúry dochádza k hodnotiacemu záveru, ktorý je spôsobilý vyvolať v nezaujatom čitateľovi jednoznačnú predstavu o vine sťažovateľky.

13. Sťažovateľka tak trvá na názore, že generálna prokuratúra sa nevysporiadala s kľúčovými námietkami, ktoré doslova ignorovala. Pokiaľ uplatnila argumentáciu týkajúcu sa nedôvodnosti jej trestného stíhania a generálna prokuratúra tejto argumentácii nevenovala náležitú pozornosť a adekvátne sa s ňou nevysporiadala, porušila jej právo na stíhanie zo zákonných dôvodov.

14. Napokon sťažovateľka generálnej prokuratúre vytýka, že sa nezaoberala materiálnym korektívom. Podľa nej bolo potrebné v danej veci uplatniť subsidiaritu trestnoprávnej represie a princíp *ultima ratio*, pretože ide o súkromný spor medzi ňou a oznamovateľom trestného činu. Navyše sa týmto konaním neobohatila, pretože išlo o „spätnú platbu“, ktorú omylom predtým uhradila z jej osobného účtu. Zároveň poukazuje na to, že trvanie vyšetrovania v rozsahu 1,5 roka len do času vznesenia obvinenia je neprimerane dlhé a za celý ten čas nebola ani len vypočutá, pritom už podaného trestného oznámenia bolo zrejmé, že oznámenie smeruje voči jej osobe, preto

sú naplnené podmienky nepatrnosti podľa § 10 ods. 2 Trestného zákona. Aj túto argumentáciu generálna prokuratúra opomenula.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 2, čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 ústavy a podľa čl. 8 ods. 2, čl. 36 ods. 1 a čl. 40 ods. 2 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 a 2 a čl. 7 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 47, čl. 48 ods. 1 a čl. 49 ods. 1 charty nezákonnosťou, svojvoľnosťou, arbitrárnosťou, nedostatočným odôvodnením a nepreskúmateľnosťou napadnutého upovedomenia generálnej prokuratúry č. k. IV/1 Pz 514/24/1000-5 zo 4. februára 2025 a postupu ktorý jeho vydaniu predchádzal.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 a čl. 40 ods. 2 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 dohovoru a čl. 47 a čl. 49 ods. 1 charty:

16. Výhrady sťažovateľky smerujú proti upovedomeniu a postupu generálnej prokuratúry pri vybavovaní jej návrhu na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku. Z jej argumentácie možno vyvodiť, že podstata jej námietok spočíva v nesúhlase s vyhodnotením skutkových zistení (dôkaznej situácie) orgánmi činnými v trestnom konaní a následne generálnou prokuratúrou, ktoré v konaní sťažovateľky napriek jej presvedčeniu o opaku nachádzali (pre potreby rozhodnutia o vznesení obvinenia) naplnenie znakov skutkovej podstaty stíhaného trestného činu, a to aj na základe nezákonných dôkazov (zvukových záznamov) a pri nesprávnom procesnom postupe (nevypočutie sťažovateľky pred vznesením obvinenia, nezohľadnením materiálneho korektívu a nevznesením obvinenia bez meškania) navyše s porušením princípu prezumpcie neviny. Sťažovateľka teda napáda postup a rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní vo fáze prípravného konania, keď o odôvodnenosti, a teda zákonnosti (ale aj ústavnosti) jej trestného stíhania zatiaľ meritorne nerozhodoval orgán, ktorý ako jediný je oprávnený vysloviť vinu sťažovateľky, teda príslušný všeobecný súd. Podľa názoru ústavného súdu platná a účinná právna úprava umožňuje sťažovateľke ako obvinenej v ďalšom štádiu trestného konania (po podaní obžaloby v súdnom konaní, ak nedôjde k zastaveniu trestného stíhania v prípravnom konaní) namietat právne účinným spôsobom opodstatnenosť jej trestného stíhania, a tým sa domôcť zároveň ochrany svojich základných práv. Tak ako súd prvého stupňa, ktorý bude oprávnený konať a rozhodovať v danej trestnej veci po skončení prípravného konania, aj odvolací súd v prípade podania odvolania sú súdmi s plnou jurisdikciou, v ktorých právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností prípadu vrátane zákonnosti a ústavnosti vznesenia obvinenia sťažovateľke (obdobne napr. I. ÚS 107/2022, III. ÚS 75/05, III. ÚS 347/2011, III. ÚS 388/2015).

17. Vo vzťahu k právomoci ústavného súdu podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu upovedomenie generálneho prokurátora, ktorým nevyhovelo návrhu obvineného (tu sťažovateľky) na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku, ústavný súd poukazuje na svoju recentnú rozhodovaciu činnosť, v ktorej predstavil základné ústavnoprávne východiská, ktoré je nevyhnutné zobrať na zreteľ pri prieskume podstaty vznesenia obvinenia v prípravnom konaní zo strany obvinených. V tejto

súvislosti vo veci sp. zn. IV. ÚS 212/2022 zdôraznil, že právomoc ústavného súdu je vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno zhojiť inými procesnými prostriedkami, resp. už nie je možná náprava iným spôsobom. Teda právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavná sťažnosť má byť podávaná až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa (sťažovateľky) pred inými orgánmi verejnej moci.

18. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené to, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu del'by moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti/právomoci ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie.

19. Pokiaľ sa sťažovateľka už v tomto štádiu trestného konania z dôvodov uvedených v podanej ústavnej sťažnosti v podstate domáha revízie postupu a určenia skutkových a právnych dôvodov, ktoré viedli k vzneseniu obvinenia, ústavný súd už v obdobných prípadoch opakovane zdôraznil, že trestné konanie je od svojho začiatku až do konca procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 197/08, I. ÚS 314/09).

20. Osobitne je potrebné uviesť, že vznesenie obvinenia je dôležitým procesným úkonom, pretože týmto úkonom sa proti určitej osobe začína trestné stíhanie za konkrétny skutok, ktorý je trestným činom, a súčasne sa určuje aj jej procesné postavenie v trestnom konaní ako obvineného. Otázka dôvodnosti vznesenia obvinenia je predmetom celého trestného konania a ústavnému súdu v tejto súvislosti prináleží zaoberať sa otázkou ochrany základných práv a slobôd zásadne až po jeho skončení (s výnimkou niektorých špecifických situácií, najmä pokiaľ ide o zásah do osobnej

slobody sťažovateľa väzbou, pozn.), teda po vyčerpaní všetkých procesných prostriedkov, ktoré obvinenému, resp. obžalovanému Trestný poriadok poskytuje.

21. Ústavný súd teda v okolnostiach danej veci konštatuje, že trestná vec sťažovateľky sa v čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu nachádzala v tzv. prípravnom konaní, v ktorom sa sťažovateľka má príležitosť brániť proti vznesenému obvineniu (a to aj v súvislosti s prípadným nesprávnym procesným postupom orgánov činných v trestnom konaní) spôsobom dostupným v jednotlivých fázach a štádiách trestného konania, pričom o dôvodnosti, a teda aj zákonnosti a ústavnosti jej trestného stíhania meritórne zatiaľ všeobecný súd nerozhodoval. Z uvedeného okrem iného vyplýva, že platná právna úprava trestného konania umožňuje sťažovateľke ako obvinenej a prípadne aj v ďalšom štádiu trestného konania (po eventuálnom podaní obžaloby) ako obžalovanej právne účinným spôsobom namietat' porušenie základných práv a slobôd garantovaných ústavou vrátane ňou označených práv (I. ÚS 107/2022). Procesné záruky zabezpečujúce zákonnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní a všeobecných súdov (prípadne ochranu pred jej porušením) pritom vyplývajú z II. časti (predsúdne konanie) tretej hlavy prvého dielu (dozor prokurátora), ako aj III. časti (súdne konanie) druhej hlavy (preskúmanie a predbežné prejednanie obžaloby), prípadne šiestej hlavy (odvolanie a konanie o ňom) alebo ôsmej hlavy (mimoriadne opravné prostriedky) Trestného poriadku (I. ÚS 756/2016, I. ÚS 619/2016, IV. ÚS 612/2018, I. ÚS 77/2019).

22. Inými slovami, sťažovateľka sa naďalej bráni proti vznesenému obvineniu v prebiehajúcom proti nej vedenom trestnom konaní a čiastkovým prvkom takého obranného postupu bola sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia a návrh na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní. Využitím týchto opravných prostriedkov sa síce nezmenilo postavenie sťažovateľky v jej prospech, avšak k meritórnemu rozhodnutiu v prípravnom konaní vo vzťahu k sťažovateľke dosiaľ nedošlo. Ak by sa prípravné konanie ukončilo podaním obžaloby, súd má možnosť eliminovať už v úvode ním vedeného konania procesné nedostatky prípravného konania brániace ďalšiemu postupu v konaní proti obvinenému (obvinenej sťažovateľke), najmä z hľadiska porušenia práv obhajoby, a v takom prípade obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi. Ak o také chyby nejde, konanie pokračuje aj s prípadným využitím riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov (sťažovateľkou ako stranou konania), keď je možné zákonom ustanoveným spôsobom napádať aj chyby postupu (trestného stíhania) predchádzajúceho meritórnemu rozhodnutiu (vrátane sťažovateľkou namietaného nesprávneho procesného postupu orgánov prípravného konania, hodnotenia dôkazov, nenaplnenia obligatórnych znakov skutkovej podstaty, aplikácie materiálneho korektívu, nezákonnosti dôkazov a pod.). Právomoc prokurátora v prípravnom konaní a súdov jednotlivých stupňov v súdnom konaní predchádza právomoci ústavného súdu. Ak by ústavný súd preskúmaval už samotné vznesenie obvinenia, princíp subsidiarity by bol hrubo porušený a právomoc ústavného súdu by bola prekročená (IV. ÚS 212/2022).

23. V tejto súvislosti ústavný súd opätovne pripomína, že možné porušenie základného práva na inú právnu ochranu, ktoré patrí obvinenému (tu sťažovateľke) v predsúdnom trestnom konaní (ako aj porušenie s dotknutým právom ostatných vecne súvisiacich základných práv), je v reťazci subsidiarity preskúmané (okrem samotného predsúdneho konania, kde je jeho garantom prokurátor) prostredníctvom korekčných procesných mechanizmov v súdnom konaní (teda využitím práva na súdnu ochranu), keď k uznaniu viny zo spáchania trestného činu môže dôjsť len súdom. Taká právomoc predchádza právomoci ústavného súdu s už naznačenými výnimkami odňatia

osobnej slobody väzbou, prípadne generálneho majetkovo-invazívneho opatrenia (zaistenie majetku obvineného), resp. prieskumu porušenia základných práv rozhodnutiami a opatreniami v trestnom konaní proti osobám, ktoré nie sú v tomto konaní obvinenými (ani v naostatok uvedenom prípade by však prieskum ústavného súdu zásadne nemal zasahovať do podstaty vzneseného obvinenia, o ktorom dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté, resp. neboli vyčerpané zákonné prostriedky priznané obvinenému zákonom na ochranu jeho základných práv a slobôd). Ústavný súd totiž v trestnom konaní nenahrádza procesné postavenie prokurátora, sudcu pre prípravné konanie ani všeobecného súdu v trestnoprocesnej inštančnej postupnosti rozhodovania súdov (k tomu pozri napr. uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 80/2022-16 z 15. februára 2022).

24. Tieto východiská sú pritom aktuálne aj vo vzťahu k ústavnému prieskumu upovedomenia generálneho prokurátora vydaného v zmysle § 365 ods. 1 Trestného poriadku, pokiaľ sa sťažovateľka domáha vecného prieskumu dôvodnosti vznesenia obvinenia v trestnom konaní. V tejto súvislosti ústavný súd akcentuje, že mu v tomto štádiu trestného konania neprináleží vyjadrovať sa k právnej podstate skutočností, na podklade ktorých bolo postupom podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku vznesené obvinenie, ani hodnotiť a „vážiť“ jednotlivé argumenty s cieľom skúmať ich primeranosť a dôvodnosť, resp. to, či sú alebo nie sú postačujúce na záver o dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestnej činnosti. Uvedené spravidla patrí do právomoci orgánov činných v trestnom konaní a následne v prípade podania obžaloby všeobecných súdov a ústavný súd by si tak predčasným vstupom do hodnotenia týchto okolností atrahoval ich zákonnú právomoc a deformoval tak ústavný systém ochrany základných práv a slobôd v trestnom konaní.

25. Nad rámec uvedených skutočností však ústavný súd uvádza, že nie je možné vylúčiť ani takú možnosť, že vybavenie návrhu obvineného na postup podľa § 363 ods. 1 Trestného poriadku zo strany generálneho prokurátora môže byť za určitých špecifických okolností predmetom prieskumu zo strany ústavného súdu (napr. ak sa takým návrhom odmietne generálna prokuratúra, resp. generálny prokurátor zaoberať bez zákonného dôvodu), aj v takom prípade však zostávajú aktuálne už uvedené východiská, v zmysle ktorých tak nebude možné túto právomoc ústavného súdu z dôvodu princípu subsidiarity uplatniť smerom k preskúmaniu dôvodnosti podozrenia zo spáchania trestnej činnosti či postupu orgánov činných v trestnom konaní v tomto smere.

26. Ústavný súd preto v prejednávanej veci konštatuje, že generálna prokuratúra svoju povinnosť vo vzťahu k návrhu sťažovateľky na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní, t. j. povinnosť zákonom ustanoveným postupom sa takýmto návrhom zaoberať a o jeho vybavení dotknutú osobu (sťažovateľku) vyrozumieť, splnila, keď návrh preskúmala, vyhodnotila spôsobom nesignalizujúcim svojvôľu a svoje závery sťažovateľke oznámila (porov. I. ÚS 519/2020).

27. Z už uvedených dôvodov tak bolo potrebné v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietnuť s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde, keďže v tomto štádiu trestného konania nemá ústavný súd právomoc na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 40 ods. 2 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru a čl. 48 ods. 1 charty:

28. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tiež namieta, že generálna prokuratúra sa nevysporiadala s namietaným porušením prezumpcie nevinny, ktorého sa dopustila okresná prokuratúra formuláciou uvedenou v odôvodnení jej rozhodnutia zo 4. decembra 2024, že „V trestnej veci... možno zhrnúť,

že v trestnom konaní bolo v súčasnom štádiu konania okrem súkromných zvukových nahrávok produkovaných viacerými dôkazov preukazujúcich vinu obvinenej, preto aj odhliadnuc od sporných zvukových nahrávok je postup podľa §206 ods.1 Trestného poriadku proti obvinenej dôvodný.“

29. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) skutočnosť, či namietané výroky úradnej osoby porušujú prezumpciu nevinu, má byť posudzovaná v kontexte osobitných okolností, za akých boli tieto výroky urobené (Daktaras v. Litva, § 43; Adolf v. Rakúsko, rozsudok z 26. 3. 1982, séria A, č. 49, § 36 – § 41).

30. Je logické, že pokiaľ trestné stíhanie predstavuje zásah alebo podmienku zásahu do základných práv jedinca v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy, pričom má byť opodstatnené zákonnými dôvodmi a vedené zákonným spôsobom, príslušné orgány činné v prípravnom trestnom konaní môžu takto konať iba na základe pozitívnych tvrdení o spáchaní trestného činu obvineným. Práve takéto tvrdenia, ktoré majú byť tiež náležite podložené zákonne získanými informáciami, sú jednou zo záruk proti svojvoľnému postupu štátnych orgánov a ich nedôvodnému zásahu do ústavných práv a slobôd občanov. Samotné tvrdenia orgánov činných v trestnom konaní o spáchaní trestného činu obvineným nie sú preto zásahom do prezumpcie nevinu, pokiaľ sú vyslovené s výhradami, ktoré odôvodňujú postavenie jednotlivých orgánov činných v trestnom konaní a tiež štádium trestného konania (pozri III. ÚS 83/01).

31. Ako už bolo naznačené, ústavný súd musí pri skúmaní možného zásahu do práva na prezumpciu nevinu posúdiť všetky okolnosti prípadu z hľadiska svojej ustálenej judikatúry, ako aj judikatúry ESLP v tejto oblasti, t. j. zohľadniť napr. aj obmedzený účinok napadnutého vyhlásenia na okolie sťažovateľov – tu sťažovateľky a skutočnosť, že ďalšie vo veci konajúce nadriadené orgány verejnej moci zhodnotili právo sťažovateľov (sťažovateľky) podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru (A. L. c. Nemecko, rozhodnutie z 28. 4. 2005 týkajúce sa sťažnosti č. 72758/01).

32. Podľa názoru ústavného súdu okresná prokuratúra skutočne v odôvodnení svojho rozhodnutia použila formuláciu, ktorej sa pri jej povinnosti zachovať zásadu prezumpcie nevinu v trestnom konaní mala rozhodne strániť. Znenie jej výroku (nie v zmysle výroku rozhodnutia, ale v zmysle jej vyjadrenia) môže vzbudiť dojem, že sťažovateľku považuje za vinnú zo spáchania stíhaného trestného činu.

33. Napriek tomuto vyjadreniu obsiahnutému v dotknutom rozhodnutí ústavný súd nerezignoval na detailnejší ústavnoprávny prieskum sťažovateľkou namietanej skutočnosti s cieľom zistiť, či nevhodné slovné spojenie a z neho plynúci význam dosiahol kvalitu spôsobilú reálne porušiť zásadu prezumpcie nevinu vo vzťahu k osobe sťažovateľky, a tak vyvolať potrebu prípadného opodstatneného zásahu generálnej prokuratúry, ku ktorému fakticky nedošlo.

34. V prvom rade ústavný súd považuje za dôležité poukázať aj na inú ako na sťažovateľkou prezentovanú formuláciu uvedenú v rozhodnutí okresnej prokuratúry, ktorá takisto dotvára určitý pohľad na jej vnímanie viny sťažovateľky. Napríklad okresná prokuratúra po vymenovaní vo veci vykonaných vyšetrovacích úkonov (najmä výsluchov svedkov, zabezpečenia kamerových záznamov a listinných dôkazných prostriedkov) zhrnula, že z týchto vyplýva „*dôvodné podozrenie, že obvinená... sa dopustila skutku, ako sa jej to v... uznesení o vznesení obvinenia popísaným konaním kladie za vinu*“; alebo: „*Z doposiaľ zisteného skutkového stavu vyplýva dôvodné podozrenie, že obvinená mala spáchať trestný čin takým spôsobom, že uviedla do omylu*

pracovníčku v banke...“; a vo všeobecnosti okresná prokuratúra prízvukovala, že uznesenie o vznesení obvinenia „vyjadruje iba vyšší stupeň pravdepodobnosti ohľadom záveru, že trestného činu sa dopustila určitá osoba“. Týmito vyjadreniami okresná prokuratúra dala jasne najavo, že v tomto prípade ide o dôvodné podozrenie zo spáchania daného trestného činu sťažovateľkou. Takáto formulácia je pritom akceptovaná tak judikatúrou európskeho súdu, ako aj judikatúrou ústavného súdu ako neporušujúca zásadu prezumpcie nevinu.

35. Z uvedeného je zrejmé, že tvrdenie o spáchaní trestného činu sťažovateľkou okresná prokuratúra urobila s výhradou „dôvodného podozrenia“ v zmysle zákonnej požiadavky uvedenej v § 206 ods. 1 Trestného poriadku (dostatočne odôvodneného záveru), a tiež je evidentné, že ňou použitý výraz (výrok) predstavoval pre trestné stíhanie nevyhnutne potrebné pozitívne tvrdenie o možnom spáchaní trestného činu sťažovateľkou založené na informáciách získaných z dovtedy vykonaného vyšetrovania.

36. V žiadnom prípade skutočnosti uvedené v uznesení okresnej prokuratúry neznamenajú uznanie viny sťažovateľky. Inkriminovaným výrokom je iba konkretizované dôvodné podozrenie zo spáchania stíhaného trestného činu (pozri tiež rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 312/07 z 18. apríla 2007).

37. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti navyše nijako nedeklarovala, že by dotknutý výrok okresnej prokuratúry mal nejaký účinok na okolie sťažovateľky, ktorý je potrebné v obdobných veciach zohľadňovať. Orgány činné v predsúdnom konaní sa porušenia prezumpcie nevinu dopúšťajú prevažne verejnými vyhláseniami vzbudzujúcimi ich presvedčenie o vine obvinenej osoby. V aktuálnej veci o takýto prípad nejde.

38. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať aj na východiská zásady prezumpcie nevinu, podľa ktorých sa má prezumpciou nevinu dosiahnuť to, aby osoba obvinená z trestného činu neznášala negatívne dôsledky tohto obvinenia rovnajúce sa následkom súdneho rozhodnutia o vine a aby priebeh vykonávaného dokazovania umožnil sudcovi rozhodnúť nestranne a nezaujate. Z tohto základného účelu prezumpcie nevinu je potom možné odvodiť jej stránku hmotnoprávnu, kde ide o pravidlá zakazujúce vyjadrovať sa o obvinenom ako o vinnom pred právoplatným rozhodnutím súdu o jeho vine, a stránku procesnoprávnu, kde ide o pravidlá súdneho dokazovania, ktoré majú byť také, aby súd určil vinu obvineného nestranne a na základe zákona (napr. III. ÚS 22/2013).

39. Všetky tieto dosiaľ uvedené okolnosti danej veci ústavný súd viedli k záveru, že zásah generálnej prokuratúry, ktorého sa sťažovateľka v návrhu na postup podľa § 363 a nasl. Trestného poriadku domáhala v súvislosti s jej presvedčením o porušení prezumpcie nevinu vo vzťahu k jej osobe okresnou prokuratúrou, zjavne nebol potrebný.

40. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie

(I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

41. S prihliadnutím na uvedené, najmä na jedinečné okolnosti toho konkrétneho prípadu ústavný súd dospel k záveru, že v danej veci nemohlo dôjsť k porušeniu prezumpcie nevinyl sťažovateľky podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, čl. 40 ods. 2 listiny, čl. 6 ods. 2 dohovoru a čl. 48 ods. 1 charty, preto rozhodol, že ústavná sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená, a z tohto dôvodu ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

42. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jej ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu